

Duin

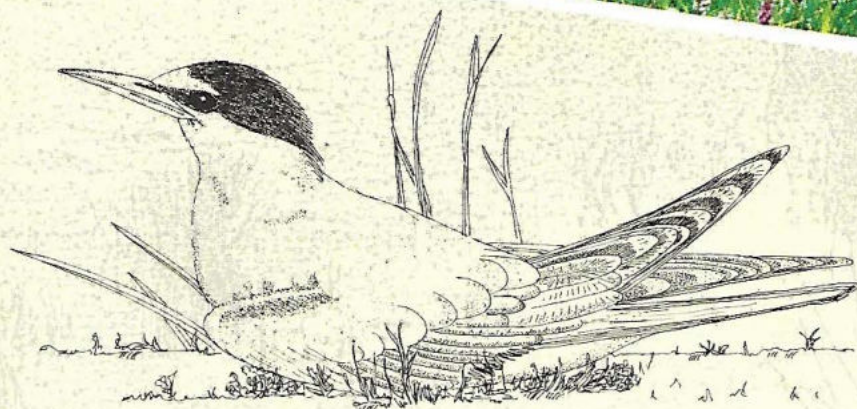
mei 1991

14^e

jaargang

no

2

THE MANUMMER
ZEELAND

DRUCKING DUBBELDOOD

DUIN
jaargang 14, nr. 2
mei 1991

ISSN - 0168-7948

REDAKTIE
RUUD CUPERUS
FERDY HIESELAAR
ALBERT SALMAN
LEX SCHELVIS
TON VAN STRIEN
THEO VERSTRAEL

EINDREDAKTIE
MARC JANSSEN

VERDER WERKEN MEE
LOES BIJVOET
MARCEL TAAL

TYPEWERK
JOSÉ VAN ROON
HELMKE BERENDS

VORMGEVING
RENÉ LENNAERTS, AMSTERDAM

LAY-OUT EN PRODUCTIE
F&N BOEKSERVICE, AMSTERDAM

DRUK
MITTELMEIJER, AMSTERDAM

REDAKTIE-ADRES
DUIN, Postbus 11059
2301 EB Leiden
Tel. 071-131800

BEZOEKADRES
Stationsweg 12, Leiden

LOSSE NUMMERS
f 7,50 + f 2,50 verzendkosten

ABONNEMENT
studerenden en 65+ f 25,—
particulieren f 30,—
instellingen f 50,—

DONATEURSCHAP
vanaf f 30,— per jaar

BETALINGEN
giro 4016298 ten name van DUIN
Postbus 11059, Leiden

© STICHTING DUINBEHOUD

Bij de voorkant:
Foto: Vochtige vallei met orchideeën in de Verklipperduinen
(John Beijersbergen).
Tekening: Dwergstern
(Ruud Cuperus).

- 3 AKTUEEL
ALBERT SALMAN
- 4 EEN OMMEKEER IN HET DENKEN
MARC JANSSEN EN LOES BIJVOET
- 6 DE TOEKOMST VAN DE VOORDELTA
MARC JANSSEN EN JOHN DE KRUIJFF
- 9 ONDERAARDSE KLAVER
en andere "Zeeuwen"
TON VAN STRIEN
- 10 BOOMKIKKERS IN DE DUINEN
RENE BEIJERSBERGEN
- 12 BROEDVOGELS VAN DE DELTA
PETER MEININGER
- 15 DUINKRANT
- 16 DE ZEEUWSE DUINEN
- 19 NATUURONTWIKKELING
LOES BIJVOET
- 21 DE WOUW
blikvanger in de Walcherse duinen
RICHARD STRUIJK
- 22 DAMHERTEN
in en rond Oranjezon
RICHARD STRUIJK
- 24 BESCHERMEN OM TE BLIJVEN GENIETEN
MARCEL TAAL
- 26 VROONGRONDEN OP SCHOUWEN
FRANS BEEKMAN
- 29 HET ZWIN
en het eeuwenoude probleem van de verzanding
THIJS KRAMER
- 31 PUBLIKATIES
- 32 DUINFOTO

De uitgave van dit nummer van DUIN werd mogelijk gemaakt met financiële steun van de provincie Zeeland, waarvoor onze dank.

Luctor et emergo

ALBERT SALMAN

Vechten tegen de zee en weer boven komen: dit geldt voor Zeeland evenzeer als voor de duinen. En het geldt dan ook het alermeest voor het Zeeuwse duin- en kustgebied. De strijd voor het behoud van de duinen is wezenlijk voor de toekomst van Zeeland zelf. Want wat is Zeeland zonder zijn duinen en stranden? Zeeland en de Stichting Duinbehoud staan voor dezelfde zaak!

Het is haast onvermijdelijk om terug te kijken naar de watersnoodramp van 1953. Deze noodlottige gebeurtenis gaf aanleiding tot het Deltaplan. Duinen werden verhoogd en zecarmen afgesloten. In het gevecht tegen de zee dreigde de natuur echter het kind van de rekening te worden. De afwisselende duinbegroeiing verdween onder grootscheepse duinverzwaringen; gorzen en slikken verdwenen in hoog tempo en de koppen van Walcheren, Schouwen, Goeree en Voorne kregen te maken met duinafslag. Dit laatste was soms een indirect gevolg van de aanleg van de Deltadammen. Maar de natuur vocht terug. Er begon zich voor de kust van de voormalige eilanden een complex van zandbanken en platen te vormen, inmiddels bekend onder de naam Voordelta. Het ontstaan van een nieuw, wadachtig gebied in de Voordelta biedt unieke kansen voor de natuur om de klappen weer te boven te komen. Zo kunnen zeehonden en zeldzame vogels in dit typisch Zeeuwse natuurgebied weer een onderkomen vinden. Het verdient bij uitstek onze bescherming.

Snuivende duinen op Schouwen (foto: P. van Dalsen).

Dit geldt niet minder voor de duingebieden die ons nog resten. Strikte bescherming is nodig tegen rustverstoring, overbetreding en wildkamperen. Duinen moeten bewaard blijven als laatste toevluchtsoord voor bedreigde planten en dieren. Ook vervullen de duinen een belangrijke functie als oase van rust voor de tienduizenden recreanten, die er elk jaar weer van willen genieten. Dat moet ook in de toekomst mogelijk blijven. Het behoud van de natuur in het kustgebied zal een garantie zijn dat Zeeland ook in de toekomst zijn aantrekkingskracht zal behouden. De Stichting Duinbehoud wil hier graag een bijdrage aan leveren.

Themanummer

In dit speciale nummer van het tijdschrift DUIN van de Stichting Duinbehoud worden de duin- en kustgebieden van Zeeland belicht. Niet alleen de bekende blonde duintoppen, zoals die zo mooi op Schouwen te bewonderen zijn, komen aan de orde. Ook ten aanzien van de binnenduintrand, met o.a. de voor Zeeland zo typerende Vroongronden, wordt uitgebreid verteld over geschiedenis, flora en fauna. Zeer speciaal voor Zeeland zijn de stranden en de zandplaten vóór de kust; in een apart artikel wordt uitgebreid ingegaan op de toekomstplannen voor die Voordelta.

In dit themanummer over de Zeeuwse duinen komen zowel de verschillende duinlandschappen aan de orde als de planten en dieren die er leven en de mensen die ervan kunnen genieten. Op de middenpagina's is een en ander in kleur in beeld gebracht.

Links boven: De Zeepedduinen op Schouwen zijn in beheer bij Natuurmonumenten. In het gebied lopen Shetlandpony's rond om de vegetatie kort te houden en de vernieuwing tegen te gaan (foto: Henk Mandemaker).

Rechts boven: De Slob-eend is een belangrijke broedvogel op de Vroongronden in de Kop van Schouwen (foto: Henk Harmsen).

Rechts : Op Neeltje Jans kan een nieuw natuurgebied zich ontwikkelen door kunstmatig aangelegde duinen te laten stuiven (foto: Leo Adriaanse).

Rechts: Strandduizendguldenkruid is een pionier in vochtige duinvalleien (foto: Wim van Wijngaarden).

Geheel rechts: Vochtige duinvalleien zijn bekend vanwege hun grote rijkdom aan plantensoorten; de paarse Kattestaart en Grote wederik komen er voor (foto: Henk Mandemaker).

De Zeeuwse duinen

Geheel boven: De duinen van Schouwen met vochtige valleien en stuifkuilen (foto: Albert Salman).

Links boven: De Zeewinde is gebonden aan de kust en komt veel voor in de Zeeuwse duinen (foto: Henk Mandemaker).

Midden boven: De Wulp is een opvallende broedvogel in het duingebied; zijn verdragende roep zal de wandelaar niet snel ontgaan (foto René van Rossum).

Rechts boven: De vleeskleurige tot roze/rode Walstrobremraap parasiteert in de duinen op Glad walstro en Geel walstro. De plant heeft zelf geen bladgroen en onttrekt water, mineralen en voedingsstoffen aan de gastheer (foto: Henk Mandemaker).

In de duinen van Schouwen wordt door kappen, plaggen en maaien getracht om de vochtige valleien met waardevolle duinvegetaties te herstellen en te behouden. 's Winter kunnen deze valleien volledig onder water staan. In voorjaar en zomer bloeien er Sturmia, Vleeskleurige orchis, Moeraswespenorchis, Dodemmansvinger en vele andere waardevolle plantensoorten die thuis horen in vochtige duinvalleien.

(foto: Wim van Wijngaarden)

